

**SLOVENSKÉ NÁRODNÉ STREDISKO
PRE ĽUDSKÉ PRÁVA**

Laurinská 18, 811 01 Bratislava 1
tel: +421 2 208 501 14, fax: +421 2 208 501 35
e-mail: info@snslp.sk, www.snslp.sk

XXXXXX XXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Vec

Odborné vyjadrenie

vo veci: posúdenia zaslaného textu

Počet strán: 5

Prílohy: -

Počet odovzdaných vyhotovení: 2

Slovenskému národnému stredisku pre ľudské práva (ďalej len „stredisko“ alebo „SNSLP“) bola doručená žiadosť odboru kriminálnej polície Krajského riaditeľstva PZ v xxxxxxxxxx o odborné vyjadrenie k výrokom zverejneným na internetovej sociálnej sieti www.facebook.com, na stránke *Sympatizanti ľudovej strany – Naše Slovensko* (ďalej iba ako „žiadosť“).

SNSLP bolo požiadané, aby sa vyjadrilo k nasledovným výrokom v kontexte **ust. § 424a ods. 1 písm.**

a) Trestného zákona podnecovania, hanobenia a vyhrážania osobám pre ich príslušnosť k niektorej rase, národu, národnosti, farbe pleti, etnickej skupine alebo pôvodu rodu:

- „**Hl. Admin. Tiso**“ zverejnením článku s textom „*A je to tu panove v Novych Zamkoch dnes poobede na sídlisku Nabrezna moslimovia na koberceku sa modlia, keď po nich začal niekto strieľať usli a nechali po sebe koberček s divnými kamienkami. Ktovie v ktorom panelaku byvajú. Davajte pozor na vaše ženy a dcery. VSETCI SI DAJME POZOR, kdovie čo na nás caka...(Hl. Admin. Tiso)*“
- „**Renčo Fusek**“ s komentárom „*Ano a treba tak po každom moslimskom bastardovi! Každý to ma v sebe*“
- „**Karafa Lubka – Martin**“ s komentárom „*Tak nech sa modlia doma na balkone skurvisynovia postrieľať ich je to zbytočná biomasa*“
- „**Johny Tatik Zubrovka**“ s komentárom „*Islam je mor a treba ho vyhubiť...a všetkých čo mu napomáhajú samozrejme tiež...a komu da nepaci na Slovensku nech ide žiť ku arabom...slnieckari skurveny...*“

Slovenské národné stredisko pre ľudské práva je nezávislá právnická osoba zriadená zákonom Národnej rady Slovenskej republiky č. 308/1993 Z. z. o zriadení Slovenského národného strediska pre ľudské práva a plní nezastupiteľné úlohy v oblasti základných práv a slobôd, vrátane práv dieťaťa a dodržiavania zásady rovnakého zaobchádzania (ďalej len „ľudské práva“). V súčasnosti stredisko plní najmä tieto úlohy: monitoruje a hodnotí dodržiavanie ľudských práv a dodržiavanie zásady rovnakého zaobchádzania podľa antidiskriminačného zákona, zhromažďuje a na požiadanie poskytuje informácie o rasizme, xenofóbii a antisemitizme v Slovenskej republike, podieľa sa na informačných kampaniach s cieľom zvyšovania tolerance v spoločnosti, uskutočňuje výskumy a prieskumy v oblasti ľudských práv, pripravuje vzdelávacie aktivity, poskytuje knižničné služby. Zabezpečuje tiež právnu pomoc obetiam diskriminácie, vydáva odborné stanoviská vo veciach dodržiavania zásady rovnakého zaobchádzania podľa antidiskriminačného zákona, je oprávnené zastupovať účastníka v konaní vo veciach porušenia tejto zásady, vykonáva nezávislé zisťovania týkajúce sa diskriminácie a vypracúva a uverejňuje správy a odporúčania o otázkach s ňou súvisiacich. Stredisko je v tomto smere jedinou slovenskou inštitúciou pre rovnoprávnosť, t. j. pre posudzovanie dodržiavania zásady rovnakého zaobchádzania podľa antidiskriminačného zákona.

S cieľom vytvorenia poradenskej a monitorovacej siete na regionálnej úrovni pre oblasť boja a ochrany proti všetkým formám diskriminácie, stredisko disponuje 3 regionálnymi kancelármi v mestách Žilina, Banská Bystrica a Košice.

Od roku 2004 stredisko každoročne vypracováva a zverejňuje za predchádzajúci kalendárny rok správu o dodržiavaní ľudských práv v Slovenskej republike.

Stredisku neprislúcha vykonávať hodnotenia predložených materiálov ako dôkazov na účely trestného konania a vyjadrovať sa k otázkam naplnenia skutkových podstatí trestných činov, táto úloha vyplýva len orgánom činným v trestnom konaní a súdom.

V súvislosti so spracovaním odborného vyjadrenia je potrebné k obsahu niektorých textov pristúpiť aj z historického hľadiska. Hoci na stredisku v súčasnosti nepôsobí expert na problematiku histórie 20. storočia, ani na súčasné pravicové extrémistické hnutia a extrémistické materiály, **pri**

jednotlivých zdôvodneniach vychádzame zo všeobecných a voľne dostupných informácií.

Odborné vyjadrenie

Predmetom odborného vyjadrenia je posúdenie vyššie uvedených vyjadrení, ktoré boli zverejnené na sociálnej sieti Facebook.

Pri hodnotení sme vychádzali z toho, že za **podnecovanie** sa považuje každý prejav, ktorý je spôsobilý vyvolať u iných osôb náladu alebo vzbudiť rozhodnutie spáchať trestný čin, alebo neplniť dôležitú povinnosť uloženú podľa zákona. **Hanobením** sa rozumie konanie v akomkoľvek prejave (či už ústne, písomne, vo vyobrazení alebo inak) smerujúce k hrubému zneváženiu príslušníkov určitého národa, jeho jazyka, rasy alebo etnickej skupiny alebo skupiny osôb pre ich vyznanie, alebo preto, že sú bez vyznania. Hrubá urážlivosť prejavu, bez ohľadu na to, či mal ohlas vo verejnosti alebo nie, môže vyplývať z jeho obsahu a formy jeho uskutočnenia, resp. z iných okolností. **Nenávisťou** je veľmi silný negatívny emocionálny vzťah k niektorému národu, rase alebo etnickej skupine. **Moslim** podľa Slovníka súčasného slovenského jazyka je vyznávač islamu - orientálneho náboženstva uctievaného jediného boha Alaha. Moslim podľa Slovníka súčasného slovenského jazyka je aj príslušník etnika so spoločnou kultúrou, tradičným vzťahom k islamu v historickom regióne v štáte Bosna a Hercegovina. **Islam** podľa Slovníka súčasného slovenského jazyka je orientálne náboženstvo vyznávajúce jediného Boha Alaha, založené v 7. stor. prostredníctvom zvestovania proroka Mohameda a obsiahnuté v Koráne, stojace na piatich pilieroch (vyznanie viery, modlitba päťkrát denne, almužna, pôst v mesiaci ramadán, púť do Mekky), moslimské náboženstvo.

Pri posudzovaní toho, či uvedené jednotlivé výroky môžu napĺňať formálne znaky skutkovej podstaty trestného činu podnecovania k národnostnej, rasovej a etnickej nenávisti, prípadne trestného činu podnecovania, hanobenia a vyhrážania osobám pre ich príslušnosť k niektorej rase, národu, národnosti, farbe pleti, etnickej skupine alebo pôvodu rodu je nutné uviesť, že sa tak môže stať iba v prípadoch, ktoré možno označiť za **zjavný exces do slobody prejavu**, t. j. za prekročenie, či zneužitie slobody prejavu, ktoré už nie je možné tolerovať, pretože hrubo zasahuje do práv iných, najmä do práva na ochranu osobnosti, či do slobody náboženského vyznania.

Pri zisťovaní „hraníc“ slobody prejavu je potrebné poukázať na rozhodovaciu činnosť Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorý už dlhodobo judikuje, že **právo na slobodu prejavu podľa čl. 10 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd** predstavuje jeden zo základných pilierov demokratickej spoločnosti, ktorý je základným predpokladom pre pokrok spoločnosti ako celku a pre rozvoj každého jednotlivca. Toto právo sa vzťahuje nielen na „informácie“ alebo „myšlienky“, ktoré sú prijímané priaznivo, či považované za neškodné alebo bezvýznamné, ale aj na informácie, ktoré zraňujú, šokujú, či znepokojujú štát alebo skupinu obyvateľov. Je tomu tak preto, že to vyžaduje pluralita, tolerancia a otvorenosť, bez ktorých nie je demokratická spoločnosť možná (napríklad rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva z 07.12.1976 vo veci Handyside proti Spojenému kráľovstvu, rozhodnutie vo veci Klein proti Slovensku zo dňa 31.10.2006).

Sloboda prejavu má svoje limity, pričom ustupuje hlavne v prípadoch pokiaľ ide o prejavy nenávisťné, hrubo urážlivé (hanobiace), ktorými môže dôjsť k podstatnému zneváženiu, potupeniu, výraznému zníženiu vážnosti inej osoby, či skupiny osôb, respektíve podnecujúce k obmedzeniu práv, či slobôd iných osôb. Vzhľadom k uvedenej judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva a výkladu obsahu slobody prejavu je však nutné hanobiace prejavy vykladať užšie, pretože nie je možné, aby sa nejaký výrok považoval za hanobiaci len preto, že vyvolal u tretej osoby (napríklad oznamovateľa) pocit zneváženia.

Stredisko považuje za potrebné poukázať na skutočnosť, že samotné napísanie nenávisťného prejavu na sociálnej sieti, je verejným šírením správy. Ústavou zaručené právo každého jednotlivca vyjadrovať svoje názory je obsahovo obmedzené právami iných, či už tieto práva vyplývajú ako ústavne zaručené z ústavného poriadku štátu či z iných zábran daných zákonom, chrániacich celospoločenské záujmy a hodnoty.

Ak publikovaný názor vybočí z medzí v demokratickej spoločnosti všeobecne uznávaných pravidiel slušnosti, stráca charakter konkrétneho úsudku a ako taký sa ocitá mimo medzí ústavnej ochrany. Zároveň je mimoriadne dôležité uvedomiť si skutočnosť, že výkon práva na slobodné vyjadrenie svojich názorov zahŕňa aj vyššie uvedené povinnosti a zodpovednosť za vyjadrené názory. V uvedených myšlienkach je zrejma určitá hranica medzi dovoleným a zakázaným, resp. medzi právom aprobovaným a reprobovaným správaním každého jednotlivca vo vzťahu k slobode jeho prejavu, ktorej implicitnou súčasťou je sloboda vyjadrovania sa verejne, t.j. aj prostredníctvom sociálnych sietí na internete. Je teda nepochybné, že vyjadrenia smerujúce k potláčaniu práv iných, ktorých motívom je rasová, národnostná, etnická nenávisť, resp. nenávisť z dôvodu farby pleti, nemajú v demokratickej spoločnosti svoje miesto a v mnohých prípadoch sú objektívne spôsobilé podnecovať k páchaniu trestných činov na základe vyššie uvedeného motívu správania sa.

Vyjadrenie č. 1

Vyjadrenie č. 1 sa nesie v určitom negatívnom podtóne, ale nie spôsobom, ktorý by bolo možné považovať za hanobenie alebo podnecovanie. Jeho obsah sa primárne snaží vo svojej druhej časti vyvolať u čitateľov pocit všeobecného ohrozenia, vytvoriť atmosféru strachu a v kontexte nejasej budúcnosti aj pocit neistoty.

Vyjadrenie č. 2

Vo vyjadrení č. 2 bolo použité slovné spojenie „*moslimskom bastardovi*“, pričom „bastard“ v zmysle Slovníka slovenského jazyka môže byť človek cudzieho/neznámeho pôvodu, nemanželské dieťa alebo nadávka. V tomto kontexte pôsobí ako urážka, nadávka, hanlivé slovo. Podľa nášho názoru je dané slovné spojenie objektívne spôsobilé uraziť osoby, ktoré sa k islamu hlásia. Preto ide podľa nášho názoru o hrubú urážku, t.j. hanobenie. Navyiac použitému slovnému spojeniu „*moslimskom bastardovi*“ predchádza prívlastok „*kazdom*“, čím autor vyjadrenia generalizuje a narába so stereotypmi a predsudkami voči moslimom ako celku. Popiera tým ľudskú individualitu a hanobí a dehonestuje každého človeka, ktorý je vyznávačom islamu - moslima bez rozdielu.

Vyjadrenie č. 3

Vo vyjadrení č. 3 boli moslimovia označení ako „*skurvisynovia*“ s dodatkom „*postrielat ich*“ a „*zbytocna biomasa*“. Vzhľadom k tomu, že vo vyjadrení bol použitý tvrdý vulgarizmus „*skurvisynovia*“, považujeme vyjadrenie za hrubú urážku, teda hanobenie. Podľa nášho názoru slovné spojenie „*postrielat ich*“ je prejav, ktorý je spôsobilý vzbudiť u iných osôb alebo orgánov a organizácií vzbudiť rozhodnutie obmedzovať niektorému národu, národnosti, rase alebo etnickej skupine (v tomto prípade moslimom) práva a slobody. Slovné spojenie „*zbytocna biomasa*“ degraduje moslimov na úroveň organickej hmoty, čo poukazuje na nerovnosť/menejcennosť moslimov, z ktorej ďalej plynie aj nadradovanie sa nad moslimov. Dovoľujeme si poznamenať, že v nacistickom Nemecku viedla „*menejcennosť*“ rás, národov či etnických skupín k budovaniu koncentračných táborov a likvidácii príslušníkov týchto rás, národov a etnických skupín.

Vyjadrenie č. 4

Vo vyjadrení č. 4 bolo polo použité slovné spojenie „*Islam je mor a treba ho vyhubit...*“. Podľa Slovníka súčasného slovenského jazyka je mor, okrem ochorenia, aj veľká (hromadná) pohroma, záhuba, veľké nešťastie, utrpenie. Mor v tomto kontexte vnímame ako hrubú urážku, a teda slovné spojenie „*Islam je mor*“ považujeme za hanobenie. Pokračovanie výroku „*a treba ho vyhubit...a vsetkych co mu napomahaju samozrejme tiež...*“ je podľa nášho názoru prejav, ktorý je spôsobilý vyvolať u iných osôb náladu alebo vzbudiť rozhodnutie spáchať trestný čin, a teda je podnecovaním. Z uvedeného slovného spojenia vyplýva, že pokiaľ treba vyhubiť islam ako náboženstvo, treba vyhubiť aj jeho vyznávačov, a teda autor vyjadrenia nabáda k vyhubeniu konkrétnych ľudí – moslimov. Slovné spojenie „*slnieckari skurveny*“ podľa nášho názoru nie je hanobením, nakoľko pojem „*slniečkár*“ označuje osobu, ktorá nezdieľa v kontexte aktuálnej migračnej krízy negatívne postoje k prijímaniu utečencov. Pojem „*slniečkár*“ napriek tomu, že je veľmi urážajúci, neviaže sa k žiadnej rase, národu, národnosti, farbe pleti, etnickej skupine alebo pôvodu rodu.

V Banskej Bystrici, dňa 12.05.2016

Mgr. Marian Mesároš
výkonný riaditeľ